

Yong Xiang Li: Late

7.12. 2021 - 16.1. 2022

Text: Fei Lai

(Fotografie: Jan Kolský. All pictures courtesy of the Artist and Deborah Schamoni.)

Pozdě (Late), stejně jako bývá naše pochopení věcí na něž jsme zvyklí.

Když jsem vyrůstal, poslouchal jsem The Carpenters. Karen Carpenter byla jednou z nejoblíbenějších zpěvaček mé matky, spolu s Faye Wong, v Pekingu narozené popové hvězdy, která se proslavila v Hong Kongu v devadesátých letech se svými cover verzemi klasických hitů od Cranberries a Cocteau Twins.

Ve chvíli, když jsem poprvé slyšela jemné provedení skladby „A song for you“ ve videu Yong Xiang Liho k písni *Some Hair May Sing (A Song for You)* (2019), zachvěl jsem se. Skladba byla původně napsána v roce 1970 Leonem Russellem a následně ji přezpívala široká řada hudebníků: Donny Hathaway, The Carpenters, Whitney Houston a Amy Winehouse, abychom vyjmenovali jenom několik z nich. Verze Yong Xianga ve spolupráci s umělkyní Kristin Reiman mi byla hned povědomá a blízká. Nebyla jsem si jista, co mne tak zasáhlo - byl to její smutný text zpívaný ztišeným tónem? Byly to mé sluchové vzpomínky z dob, když jsem jako dítě poslouchala verzi od The Carpenters? Nebo to byl ten přetrvávající otisk, který ve mne Karen Carpenter, oblíbená zpěvačka mojí matky, zanechala, když něžně a nenápadně zpívala o pohlcujícím odevzdání se, o kterém někdo může říct, že je ženskou přirozeností? (Todd Haynes, který vytvořil parodii na životopisný dokument *Superstar: The Karen Carpenter Story* v roce 1988, by pravděpodobně souhlasil.)

***A nedám-li dohromady slova,  
poslouchej melodii  
neboť v ní je skrytá má láska***

Emoční síla romantické písně tkví v tom, že se nedají oddělit slova od melodie. Je to věky starý rébus o formě zápasící s obsahem. Yong Xiang, původně vyučený jako malíř, o tom musí vědět své. Co se týče jeho, nikdy nejde o souboj mezi formou a obsahem, nýbrž o svého druhu spojování, jako když se ruce spojí při přetlačování. Kvůli neustálému vypučování si motivů od pevně zavedených tradic několika minulých století vizuálního umění, designu, hudby a teorie a dalších oborů eklektickým a přitom tlumeným způsobem, je pro mne Yong Xiang polyglotem, který vyniká v mluvení a promlouvání v jazycích těch ostatních. Je umělcem cover verzí v tom nejlepší smyslu slova. Tím, že vytvoří svou verzi něčeho, co už má své místo ve vědomí a paměti diváků, nechává písně mluvit samy za sebe, čímž nenápadně sjednocuje materiál a jeho povrch.

Stará dřevěná truhla, kterou na okamžik spatříme v *Some Hair May Sing* je zobrazena v nadživotní velikosti v *Chest & Bite* (2021), v nejnovější malbě od Yong Xianga. Vrch i spodek dřevěné truhly narušují stopy po kousnutí udělané jeho vlastními zuby, V jeho posledním cyklu sochařských maleb s názvem *Hydraulic Masc*, připevňuje textury dřevěných desek,

ornamentální vzory, stříkance barvy, interiérové předměty a fragmenty lidských postav na struktury připomínající police. Imitace nábytku z ebenového dřeva se zdůrazněnými býlími spoji, připomíná příborník anglického dizajnéra Edwarda Williama Godwina (1867-70) v jeho slavném anglo-japonském stylu, Slovo „hydraulický“ v názvu odkazuje na polemiku o studené válce Karla Augusta Wittfogela s názvem *Oriental Despotism: A Comparative Study of Total Power* (1957), ve které tvrdí, že v „orientálních“ společnostech, jsou nevyhnutné shora dolů vedeny byrokratické struktury, aby zabezpečili zavlažování a ochrana před povodněmi. Když Yong používá jejich jazyk, přesně ví, proti čemu se staví na odpor. Hraním se spojením ornamentalismu a orientalismu jemně odděluje orientalistický pohled, který vždy číhá v euroamerickém modernismu.

V pozdních šedesátých letech, aniž by uměl slovo japonsky nebo znal cokoli o zdejší kultuře, dorazil Roland Barthes do Japonska a dělal si každodenní poznámky o „orientální“ harmonii pro svou *Říši znaků* (1970). Když se k tomu textu vracím dnes, co se zdá být výstižné, nejsou ani tak Barthesova čtení „orientálních“ symbolů, které hodnotí z perspektivy cizince jako „beze středu“ a bez významu, ale to, jak mu ta zkušenost pomohla vidět „všechna ta odcizení mateřského jazyka,“ jak každá součást jeho rodného jazyka ukazuje směrem k dojmu, který chce řečník zanechat - „obraz, kterým sám sebe vytváří jako osobu, a který žádá uznat od vás.“

***Vím, že obraz, který sis o mně vytvořil, je takový, v jaký jsem doufal***

Jako každý jiný polyglot, i Yong Xiang si umí hrát s dojmy skrze jazyky ostatních lidí. Jako opozdilec vstoupil do hry, jejíž pravidla a paradigmata byla nastavena v minulém století, a stává se exofonním jak z vlastní vůle, tak z nutnosti. Cover verze jsou už svoji povahou zastaralé. A právě prostřednictvím toho úmyslného zpoždění mezi originálem a jeho cover verzí, mezi znaky a významem, dokáže Yong Xiang vzkvétat, zatímco jemně rýpe v trhlinách, které ostatní odmítají vidět. Jako vždy přichází elegantně pozdě, ale jeho působení je více strhující než kdy předtím.